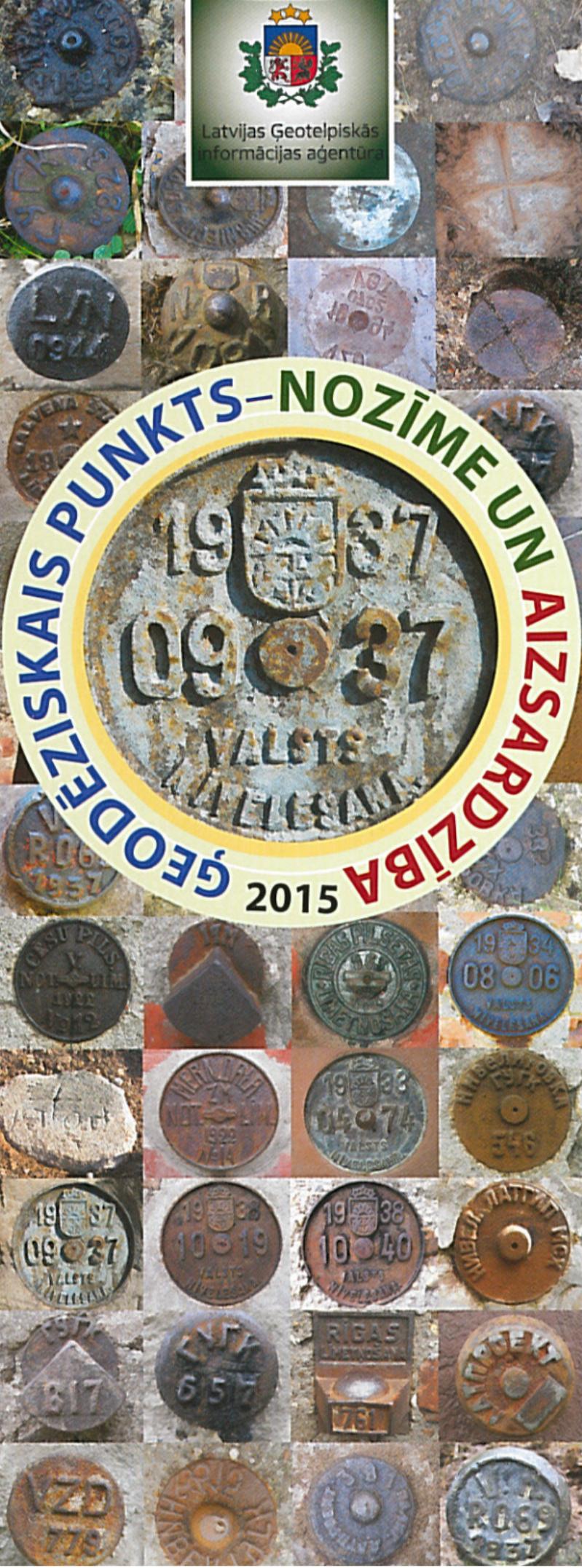

Latvijas Geotelpiskās
informācijas aģentūra

Ģeodēziskais punkts ir apvidū nostiprināta **ģeodēziskā zīme**, piemēram, betona pilons (nošķelta pīramīda) ar iebetonētu marku vai stieni, metāla vai betona caurule ar iebetonētu marku vai stieni, akmens ar iekaltu krustu vai metāla izstrādājums (marka vai repers). Tai ir pastāvīgs centrs, kam ir noteikts vismaz viens no ģeodēziskiem raksturielumiem: koordinātas, augstums, Zemes gravimetriskā vai ģeomagnētiskā lauka vērtība. Ģeodēziskie punkti var būt gan grunts zīmes, gan sienas zīmes.

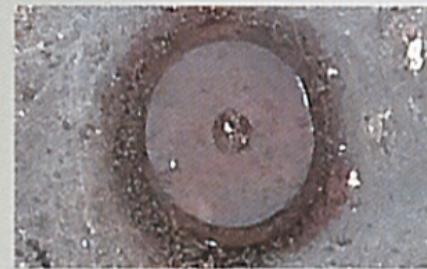
Grunts zīmes centrs var būt virs zemes, zemes līmenī vai arī vairākus cm vai pat metru zem zemes virsmas.

Grunts zīmes atrodas zemē

Grunts zīmes centri:

Betona pilons ar marku

Betona pilons ar stieni

Caurule ar marku

Krustakmens

Centrs virs zemes

Centrs zemes līmenī

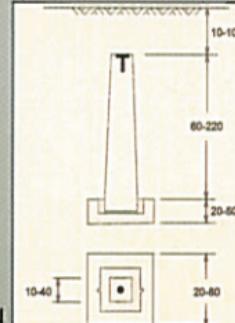

Centrs zem zemes

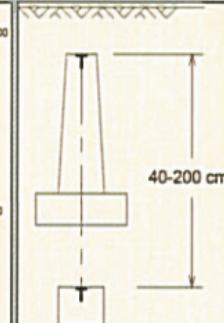
Zīmes apakšējā daļa var būt no 60 cm līdz pat 2 m dzīlumā zem zemes.

Grunts zīmei var būt viens vai vairāki centri.

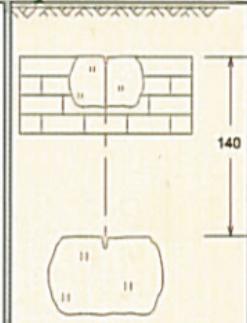
Grunts zīmes rasējumi

Grunts zīme
ar vienu centru

Grunts zīme ar diviem centriem

Sienas zīme ir būvju pamatos vai sienā iebetonēts metāla izstrādājums – marka vai repers.

Sienas zīmes

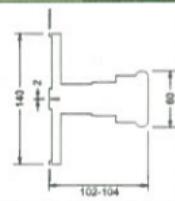

Sienas markas

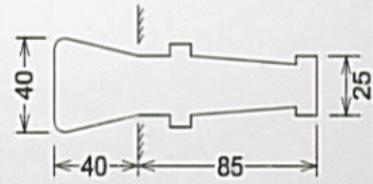

Sienas reperi

Sienas zīmes rasējumi

Sienas marka

Sienas repers

Uz ģeodēziskā punkta markas vai repera var būt uzraksti – punkta ierīkošanas gads, punkta ierīkotāja institūcija, punkta numurs un punkta piederība noteiktai kategorijai.

Piemēram – nivelēšanas, triangulācijas, poligonometrijas punkts.

Latvijā ir sastopami ģeodēziskie punkti, kas tika ierī-koti jau 19. gs. beigās, visu 20. gadsimtu un tos turpina ierīkot arī mūsdienās.

19. gs. beigas

Starpkaru periods (20. gs. sākums)

Padomju laika (20. gs. vidus)

20. gs. beigas un mūsdienas

Ģeodēziskam punktam, kas nostiprināts ar grunts zīmi, var būt virszemes konstrukcija – kupica, norādītājstabs, ģeodēziskais signāls, nozogojums.

Grunts zīmju ārējais noformējums:

Atjaunots aprakums(kupica)

Kupica un norādītājstabs

Neatjaunota (kupica)

Atjaunota kupica un padomju laika norādītājstabs

Atjaunots aprakums (kupica) un norādītāj stabs

Nozogojums

Ģeodēziskais signāls

Ģeodēziskie punkti nodrošina, realizē un uztur valsts koordinātu un augstumu sistēmu. To ģeodēziskie raksturlielumi ir pamatdati kartogrāfijā, topogrāfijā, zemes ierīcībā, nekustamo īpašumu kadastrālajā uzmērišanā un būvniecībā.

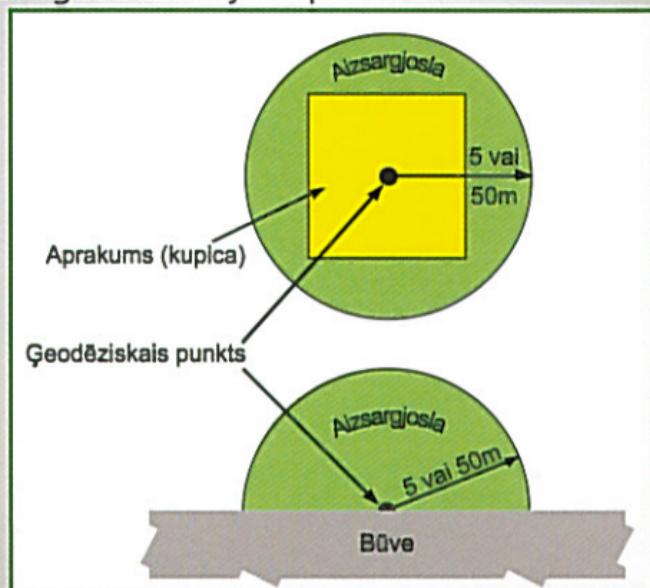
Ģeodēzisko punktu kopums veido ģeodēzisko tīklu, kas iedalās **valsts ģeodēziskā tīklā** un **vietējā ģeodēziskā tīklā**.

Valsts ģeodēziskā tīkla punkti atrodas valsts aizsardzībā. Valsts ģeodēzisko tīklu izveido un uztur **Latvijas Geotelpiskās informācijas aģentūra (LGIA)**. (www.lgia.gov.lv)

Visiem ģeodēziskajiem punktiem ir noteiktas **aizsargjoslas – ekspluatācijas aizsargjoslas**.

Aizsargjoslu likums nosaka aizsargjoslas ap ģeodēziskajiem punktiem, lai nodrošinātu piekļuvi ģeodēziskā tīkla punktiem un ģeodēzisko darbu veikšanu tajos, ģeodēzisko punktu ilgstošu saglabāšanu, stabilitāti un konstrukcijas nemainību. Aizsargjoslas lielums ap ģeodēzisko punktu ir:

- **50 metru** rādiusā no ģeodēziskā punkta centra globālās pozicionēšanas 0. klases, ģeomagnētiskā tīkla 1. klases un gravimetriskā tīkla 1. klases punktiem;
- **5 metru** rādiusā no ģeodēziskā punkta centra visiem pārējiem ģeodēziskajiem punktiem.

Ģeodēziskā punkta aizsargjoslas shematisks attēlojums

Aizsargjoslu likuma **35. pants** nosaka vispārīgos aprobežojumus aizsargjoslās, bet **49. pants** – papildus aprobežojumus aizsargjoslās ap ģeodēziskā tīkla punktiem:

- **aizliegts** veikt darbības, kas traucē pieeju ģeodēziskā tīkla punktiem un ģeodēzisko darbu veikšanu tajos;
- **aizliegts** novietot metāliskus priekšmetus vai priekšmetus ar stipru magnētisko lauku ap ģeomagnētiskā tīkla 1. klases punktiem;
- **aizliegts** veikt masas pārvietošanu (rakt vai uzbērt gruntu, mainīt grunts blīvumu u.tml.) ap gravimetriskā tīkla 1. klases punktiem;

– **aizliegts** veikt saimniecisko darbību vai būvniecību valsts ģeodēziskā tīkla punktu aizsargjoslās bez saskaņošanas ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru;

– **aizliegts** veikt saimniecisko darbību vai būvniecību vietējā ģeodēziskā tīkla punktu aizsargjoslās **bez saskaņošanas ar attiecīgo pašvaldību.**

Aizsargjoslās ap ģeodēziskajiem punktiem no zemes īpašnieku vai valdītāju, kā arī citu personu puses ir pieļaujamas vienīgi tādas darbības, kas saistītas ar īpašuma uzturēšanu kārtībā, piemēram, zāles nopļaušana vai krūmu izciršana.

Zemes īpašniekiem un valdītājiem ir tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņemt atlīdzību par zaudējumiem, kas nodarīti ģeodēzisko punktu ierīkošanas vai rekonstrukcijas darbu rezultātā.

Zemes īpašums ģeodēziskā punkta aizsargjoslā zemes īpašiekam netiek atsavināts.

Par ģeodēzisko punktu bojāšanu vai iznīcināšanu, kā arī par Aizsargjoslu likumā noteikto noteikumu neievērošanu attiecībā uz darbību ap ģeodēziskajiem punktiem un tās aprobežojumiem, personas ir saucamas pie atbildības saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem.

Informāciju par Valsts ģeodēziskā tīkla punktiem var iegūt **Valsts ģeodēziskā tīkla datubāze (VGTDB)** LĢIA mājas lapā www.map.lgia.gov.lv sadalā **Ģeodēzija/Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēma**, <http://gpis.lgia.gov.lv/> vai <http://geodezija.gov.lv>

Informāciju par Vietējā ģeodēziskā tīkla punktiem var iegūt **Vietējā ģeodēziskā tīkla datubāze (VTDB)** LĢIA mājas lapā www.map.lgia.gov.lv sadalā **Ģeodēzija/Ģeodēziskā tīkla informācijas sistēma** vai <http://gpis.lgia.gov.lv/>

Plašākai papildus informācijas saņemšanai par valsts ģeodēziskā tīkla punktiem vai ziņošanai par to apdraudējumu vērsties LĢIA info@lgia.gov.lv

